

תאריך עדכון: 03/11/2021

שם ומספר הקורס: תורת האדם ב'

שם המרצות: ד"ר מירי בנטואיץ', ד"ר לימור מעודד-דנון

סוג הקורס: שיעור

שנת לימודים: תשפ"ב סמסטר: שנתי היקף שעות: 2 ש"ש

אתר הקורס באינטרנט: moodle

דוא"ל: limormdanon@gmail.com, miriam.bentwich@biu.ac.il

א. מטרת הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

מטרות-על

- לפתח ולעודד את רגישותם האנושית, חברתית ותרבותית של הרופאים לעתיד דרך היחשפות קוגניטיבית וחוויתית לתכנים ממדעי הרוח, החברה והאמנויות
- לסייע בהשתתפות זהות מקצועית רפואית, אשר בה רגישות אנושית, מודעות להקשרים חברתיים ותרבותיים, לצד הדגשתה של התנהלות אתית כלפי מטופלים ועמיתים הן חלק אינטגרלי ממנה.

מטרות ספציפיות

- הסטודנט יעמיק את לימודו אודות השתקפות עקרונות אתיים רפואיים בחקיקה רלוונטית בישראל
- הסטודנט יישם תיאוריות אתיות בסיסיות בהקשר של קבלת החלטות בנושאי אתיקה רפואית
- הסטודנט יעמיק את חשיפתו והתמודדותו עם דילמות אתיות ברפואה – בהקשרים ספציפיים (מטפל-מטופל) וכלליים (חברה, תרבות)
- הסטודנט יעמיק את היכרותו וכיבודו את ההיבטים המגוונים ב"חווית החולה"
- הסטודנט יערוך היכרות ועיבוד (ראשוניים) של "חווית המטפל/רופא"
- הסטודנט יכיר ויעבד אירועים היסטוריים מכוננים בתולדות הרפואה שמאירים חסרים ברגישות אנושית, חברתית ותרבותית (קוגניטיבית ואמוציונאלית), לצד חוסר קולגיאליזם והיעדר פתיחות מחקרית
- הסטודנט יכיר ויכבד היבטים תרבותיים-דתיים הרלוונטים להתנהלות אתית ומקצועית שלו כרופא
- הסטודנט יכיר היבטים פסיכו-סוציאליים במחלות קשות ובסוף החיים.
- הסטודנט ירחיב את היכרותו עם היבטים וגישות פסיכולוגיות בסיסיות הרלוונטיים עבורו לצורך אבחנה מקצועית ורגישות אנושית כלפי המטופלים
- הסטודנט ייחשף לגורמים חברתיים שונים המשפיעים על התפתחות של דלקות וזיהומים

Bar-Ilan University (RA), Faculty of Medicine in the Galilee, Henrietta Szold st. 8, POB 1589 Safed, Israel

אוניברסיטת בר-אילן (ע"ר), הפקולטה לרפואה בגליל, רח' הנרייטה סאלד 8, ת.ד. 1589 צפת

- הסטודנט ייחשף לסוגיות חברתיות-פוליטיות וכלכליות המתקיימות בהשתלבות איברים
- הסטודנט ילמד על סוגיות חברתיות שונות הקשורות לזקנה והזדקנות

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

הקורס יעסוק במגוון נושאים מתחומי האתיקה, מדעי הרוח, מדעי החברה והמשפט (חוקים), כמפורט להלן בחלק "מהלך השיעורים", על מנת להשיג את מטרות-העל והמטרות הספציפיות שהוגדרו לקורס

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

הקורס עושה שימוש הן בהוראה פרונטאלית והן בדיון בקבוצות קטנות. כמו כן, נכללים בקורס מרצים/ות אורחים/ות.

ג. **חובות הקורס:** מיועד לתלמידי רפואה שנה ב' במסלול הארבע-שנתי.

דרישות קדם: מעבר קורס תורת האדם א'

חובות / דרישות / מטלות: הגשת 2 תרגילי חובה (זוגות/צמדים) בהיקף של כ-3 עמודים בהסטוריה של הרפואה ובסוציולוגיה, וכן מבחן בסוף השנה. כמו כן, נוכחות חובה בקבוצות הקטנות – סטודנטים שייעדו ממפגש בקבוצות הקטנות (אתיקה ופסיכולוגיה), יידרשו, על פי שיקול דעתה של ד"ר בנטואיץ', להגיש תרגיל כתוב חליפי כהשלמה למפגש ממנו נעדרו (בנוסף על 2 תרגילי החובה). נוכחות בימי ההכנה לפנימיות מהווה חובת מעבר לפנימיות (היעדרות מוצדקת מיום זה – רק באישור סגן הדיקן ללימודים קדם-קליניים, פרופ' גליקמן)

כל פניה/שאלה באשר לקורס, תיעשה בכתב (מייל) אל שתי רכזות הקורס, ד"ר מירי בנטואיץ' וד"ר לימור מעודד-דנון.

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):

ציון (מספרי) ניתן ע"י רכזות הקורס. הציון מורכב מן התרגילים (20%), מבחן סופי (50%) והשתתפות פעילה בדיונים האתיים בהנחיית רופאים/ות (30%) – ניתנים ע"י הרופאים-מנחים/רופאות-מנחות. לא ניתן לעבור את הקורס ללא הגשת כל התרגילים, קבלת ציון של 60 לפחות במבחן הסופי (בנפרד) וציון 60 בשקלול כלל מרכיבי הציון בקורס.

ד. **ביבליוגרפיה (חובה/רשות):** טקסטים רלוונטיים לכל שיעור יהיו זמינים ב-moodle, לרבות מצגות Power Point והקלטות השיעורים (רק במידה וייערכו ב"זום" בשל הקורונה). **טקסטים המסומנים כ"חובה" והמצגות במלואן מהווים קריאת חובה שעל בסיסה יורכבו שאלות בבחינים השבועיים ו/או במבחן המסכם.**

חומר מחייב למבחנים: החומר הנלמד בכתה (בין אם הוא מוקלט ב"זום" ובין אם נאמר בעל-פה בכתה בלבד), המצגות של השיעורים, והטקסטים שמוגדרים כ"חובה" ומצויים באתר ה-moodle של קורס תורת האדם ב'

במידה שנסיונות הקורונה לא יאפשרו קיום של ההרצאות ו/או מפגשים בקבוצות קטנות בפקולטה במועד מסוים – ייעשה שימוש ב"זום" לצורך קיום הרצאה/מפגש זה, ותימסר על כך הודעה נפרדת לסטודנטים/ות. גם בנסיבות אלה (חלילה), נא להיערך לכך שהמפגשים בקבוצות הקטנות וההרצאות הצמודות אליהם באתיקה (מסומנים בסגול), וכן הימים המרוכזים במהלך הקורס – יתקיימו בפקולטה, ככל שלא תהיינה הנחיות גורפות מצד משרד הבריאות שלא לעשות כן.

תורת האדם – תוכנית שיעורים לשנה ב' (תשפ"ב)

שם ההרצאה	מרצה	מועד	ק"ר*
חיסונים: בין עבר להווה ומה לגבי העתיד?	ד"ר מירי בנטואיץ' + רופאים/ות	יום ד' 13/10 14:20-16:00	חיסונים והשתלות
ביופוליטיקה של השתלות	ד"ר לימור מעודד-דנון	יום א' 24/10 14:30-16:00	
חוסן (פסיכולוגי/רגשי)	ד"ר שירי ספקטור	יום ה' 28/10 14:30-16:00	
זמלוויס, ליסטר ופסטר – בין היגיינה לזיהום, בין הצלחה לשגעון	ד"ר מירי בנטואיץ' + רופאים/ות	יום ד' 17/11 08:30-10:15	
מטאסקיגי ועד הלסינקי – מבוא לאתיקה של ניסויים קליניים	ד"ר מירי בנטואיץ' (הרצאה בלבד)	יום ד' 24/11 08:30-10:00	
אתיקה של ניסויים קליניים : ניואנסים עדינים	ד"ר מירי בנטואיץ' + רופאים/ות	יום ד' 01/12 08:30-10:15	
היבטים חברתיים ביצירה ומניעת זיהומים		יום ד' 01/12, 13:30-15:00	
היבטים אתיים ופוליטיים במניעת מחלות זיהומיות (מתקדם)	ד"ר מירי בנטואיץ' + רופאים/ות	יום ד' 08/12 08:30-10:15	
הקדמה + ראיונות עם מורי שוורץ מ-nightline	ד"ר שירי ספקטור	יום מרכז: 18/1	הזקנות
דיון בקבוצות קטנות על רקע הצפייה	פסיכולוגים/עו"סים		
צפייה בסרט Iris and John (גרסה מלאה)	בני משפחות		
דיון בקבוצות קטנות על רקע הסרט	פסיכולוגים/עו"סים		
היבטים אתיים בטיפול בסוף החיים	ד"ר מירי בנטואיץ' + רופאים/ות		
צפייה בסרט Wit	ד"ר מירי בנטואיץ'	יום ג' 08/03	נאופליה
בעקבות Wit: דיון בקבוצות קטנות בהנחיית פסיכולוגים/עו"סים	פסיכולוגים/עו"סים		
מעבר לכימותרפיה: על רפואה פליאטיבית ומשמעותה – הרצאת רופא פליאטיבי	רופא/ה פליאטיבי		
דיון בקבוצות קטנות בהנחיית פסיכולוגים/עו"סים	פסיכולוגים/עו"סים		

	יום ד', 28/3 (לאחר סוף יום הלימודים)**		מבחן מסכם
הכנה לפנימיות	ימים א-ב 15-16/5 (חובת נוכחות לצורך מעבר לפנימיות)	פסיכולוגים/עו"סים רופאים/ות מנחים/ות ד"ר שירי ספקטור ד"ר מירי בנטואיץ' ד"ר לימור מעודד-דנון גב' מיכל שמיר (אמנות)	הכנה לפנימיות

מקרא צבעים: אתיקה – קבוצות קטנות, פסיכולוגים/עו"ס- קבוצות קטנות, פסיכולוגיה – הרצאות, אמנות [כתב מודגש], סוציולוגיה.

* ק"ר = קורס הרפואה שפועל במקביל לקורס תורת האדם

**** תצורת מבחן סופי:** במידה ויתאפשר לקיים את המבחן הסופי בקורס בין כותלי הפקולטה, כלל המבחן יתקיים במועד שמצוין בטבלה ויכלול חלק אמריקאי וחלק עם שאלות פתוחות. במידה שעקב מגבלות הכרוכות בקורונה, לא ניתן יהיה לקיים את המבחן בפקולטה, שני חלקיו של המבחן הסופי יתפרסו על פני 2 מועדים בסמיכות זה לזה – האחד עבור חלק א' (אמריקאי) עם מצלמות פתוחות ב"זום" כתנאי להיבחנות במועד שמצוין בטבלה, והשני עבור חלק ב' (מבחן בית).